

50205251 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศึกษา

คำสำคัญ : อเมงต์อ/สมัยราชวงศ์ญองยาน

วิทยุณญ พักทอง : อเมงต์อ (กฎรับสั่ง) ในฐานะหลัฐานประวัติศาสตรพ์มา สมัยราชวงศ์ญองยาน (ตองอู ยุคฟื้นฟู) ค.ศ. 1597 - 1752. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อ.ดร.วินัย พงศ์ศรีเพียร. 180 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาเอกสารประวัติศาสตร์ชั้นต้นของพม่า ซึ่งเรียกกันว่า 'อเมงต์อ' หรือ กฎรับสั่ง ที่ ดร.ตานทูน(Than Tun) ได้รวบรวมขึ้นไว้ในหนังสือชุด The Royal Orders of Burma เมื่อ ค.ศ. 1983 ทั้งนี้เพื่อสำรวจจำนวนและศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาว่าครอบคลุมถึงเรื่องใดบ้าง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ประเมินคุณค่าเอกสารและความสำคัญของเอกสารนี้ต่อการศึกษา ประวัติศาสตร์พม่าสมัยราชวงศ์ญองยาน ผลการศึกษาพบว่า อเมงต์อสมัยราชวงศ์ญองยาน จำนวน 274 ฉบับมีเนื้อหาครอบคลุมประวัติศาสตร์พม่า 5 ประเด็น ดังนี้ เรื่องสังคมและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 36 เรื่องการปกครอง คิดเป็นร้อยละ 27 เรื่องราชสำนัก คิดเป็นร้อยละ 16 เรื่องการ ศาสดาและยุติธรรม คิดเป็นร้อยละ 11 และเรื่องเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 11 ข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ อเมงต์อเป็นเอกสารให้ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมพม่ามากที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าราช สำนักพม่าให้ความสนใจต่อเรื่องราวการควบคุมกำลังคนและวิถีชีวิตไพร่บ้านพลเมืองมากกว่าที่ เคยคิดกัน และนักประวัติศาสตร์สามารถใช้อเมงต์อเป็นเอกสารหลักในการศึกษาประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมพม่าซึ่งมักถูกมองข้ามไป

ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .....

50205251 : MAJOR : HISTORICAL STUDIES

KEY WORD : AMIENDAW/ NYAUNG YAN DYNASTY

WATHANYOO FAKTONG : AMEINDAW (THE ROYAL ORDERS) AS A SOURCE FOR MYANMAR HISTORY IN THE NYAUNG YAN DYNASTY (THE RESTORED TOUNG OO DYNASTY) A.D. 1597 - 1752. THESIS ADVISOR : WINAI PHONGSRIPIAN, Ph.D . 180 pp.

The purpose of this thesis is to survey and study the so-called *ameindaw* or the royal orders of the kings of Burma during the Nyaung Yan dynasty (1597-1752). These contemporary documents are published by Than Tun in his series of books entitled The Royal Orders of Burma in 1983. As a collection, it consists of 274 *ameindaw* documents covering the five main areas of the history of Burma. Of these, the greatest part (36 %) deals with social and cultural aspects of the Burmese empire, whereas 27 % has as its subject matter the state's administrative affairs. The documents dealing with the inner court, legal matters and justice, and economy are 16, 11 and 11 %, respectively. This statistics shows that the bigger number of the *ameindaw* provides a chief source for the study of Burmese social and cultural history. It also reflects, against what is commonly held, the Burmese government's concern for manpower control and the living condition of the Burmese people. The use of *ameindaw* as contemporary documents is thus indispensable for the study of Burmese society and culture, something that is still not fully explored.

---

Department of History Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2011

Student's signature .....

Thesis Advisor's signature .....

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ในที่สุดด้วยความเมตตาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักคือ อาจารย์ ดร.วินัย พงศ์ศรีเพียร เมธีวิจัยอาวุโส สกว. เริ่มจากการที่อาจารย์ได้วางรากฐานระเบียบวิธีวิจัยประวัติศาสตร์ให้และฝึกฝนให้เป็นนักประวัติศาสตร์ อาจารย์เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลงานในเวทีวิจัยของโครงการวิจัย “100 เอกสารสำคัญเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย” ในความสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่ง อาจารย์ ดร. วินัย พงศ์ศรีเพียร เป็นหัวหน้าโครงการ และที่สำคัญ อาจารย์ได้มอบมรดกอันเป็นเอกสารหลักฐานชั้นต้นประเภทเอกสารเก่าซึ่งหาได้ยากจำนวนหนึ่งไว้ให้อ่านสนทนา ด้วยความรู้สึกรับซึ่งใจในความเมตตาของอาจารย์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและขออ้อมระลึกพระคุณของท่านอาจารย์ตลอดไป

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัต ฒ ป้อมเพชร ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ยิ่ง สำหรับการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ อีกทั้งยังเปิดประเด็นศึกษาอย่างน่าสนใจ ให้ผู้วิจัยได้คิดทบทวนในสิ่งที่บกพร่องไป

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร ภูพงศ์พันธุ์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่ถามไถ่ความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ โครงการวิจัย “100 เอกสารสำคัญเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย” ในความสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โครงการที่ฝึกปฏิบัติการทำงานวิจัยทางประวัติศาสตร์ และบ่มเพาะให้ผู้วิจัยได้เติบโตขึ้นในทางวิชาการ

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์อรนุช นิยมธรรม และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรัช นิยมธรรม สาขาวิชาภาษาพม่า ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ได้วางรากฐานการศึกษาภาษาพม่าให้อย่างเป็นระบบ และยังถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพม่าศึกษาในหลากหลายมิติและมุมมองจนทำให้ผู้วิจัยสนใจใคร่รู้เรื่องพม่า

ขอขอบพระคุณ ชะยามะ(อาจารย์)ชาวพม่าสองท่าน ท่านแรก ชะยามะ ต่อ มยিং ดันดาเตง(Sayama Daw Myint Thandar Tein) อดีตอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหย่านโก่ง(ย่างกุ้ง) ผู้ซึ่งสอนประวัติศาสตร์พม่าให้และมอบมรดกทางปัญญา คือเอกสารและหนังสือภาษาพม่าไว้ให้ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์พม่าก่อนยุคอาณานิคม ท่านที่สอง ชะยามะ ต่อ โซ ตีน โนญ(Sayama Daw Soe Tin Nyö) อดีตอาจารย์ภาควิชาภาษาพม่า มหาวิทยาลัยหย่านโก่ง ผู้ซึ่งสอนภาษาและวรรณคดีพม่าให้และยังมอบหนังสือวรรณคดีพม่าไว้ให้แก่ผู้วิจัยได้อ่าน

ขอคารวะดวงวิญญาณ ดร.ตานทูน (Than Tun) นักประวัติศาสตร์พม่า ผู้รวบรวมเอกสารอเม่งต่อที่หลงเหลืออยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนยืนยันบอกเล่าเรื่องราวแห่งยุคสมัย ให้ผู้วิจัยได้ศึกษาจนเกิดเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง 'อเม่งต่อ (กฎรับสั่ง) ในฐานะหลักฐานประวัติศาสตร์พม่าสมัยราชวงศ์ญองยาน (ตองอู ยุคฟื้นฟู) ค.ศ. 1597-1752'

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนัย ประสานนาม ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการทำงานทางวิชาการ

ขอระลึกถึง เพื่อนร่วมรุ่นและคณาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขอซาบซึ้งน้ำใจ ญาติพี่น้องตระกูลพิททองข้างฝ่ายพ่อและตระกูลสุขศรีข้างฝ่ายแม่ที่เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาของลูกและหลาน เหนือสิ่งอื่นใด ซึ่งคอยถามไถ่ความก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา

ขอกราบเท้า พ่อ ผู้ซึ่งปลูกฝังให้ลูกรักการศึกษาเตรียมแต่เยาว์วัย คอยส่งเสริมสนับสนุนทั้งแรงใจและแรงทรัพย์มาโดยตลอด และในยามที่ลูกต้องเสียแม่ไป พ่อ ยังห่วงใยลูกเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณ

ท้ายที่สุด แต่มิได้สำคัญน้อยที่สุด สำหรับคุณความดีอันพอมืออยู่ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้ แม่ ผู้ซึ่งล่องลับจากโลกไปแล้ว ด้วยความระลึกนึกถึงท่าน คือ แรงจิตใจอันยิ่งใหญ่ที่ทำให้มุ่งมั่นทำวิทยานิพนธ์จนแล้วเสร็จ